

en ubetinget behageligere Stilling, han indtog, end den, jeg har her i Dag. Det er en saa ubetinget behageligere, saa langt behageligere Stilling at tage Byrder fra Befolkningen, at nedsætte Afgifter, at gøre Statsinstitutioners Ydelser billigere, end at skulle gaa den modsatte Vej at forøge Befolkningens Byrder, at forøge Takster og lignende Afgifter. Jeg tror at turde udtale, at det er et virkeligt Bevis paa et modigt, offerberedvilligt Sindelag her i Folketinget, naar saavel Folketinget selv som dets Udvalg saa beredvilligt har erklæret at ville gaa ind paa de Byrder, som nærværende Lovforslag saavel som et andet Lovforslag om Portotaksterne ville medføre for de store og brede Befolkningslag. Vi ville neppe have turdet driste os til at gøre det, naar der ikke forelaa en politisk Situation som den nuværende med Samklang mellem Regering og Rigsdag. Kun under denne har det kunnet lykkes at samle Anerkendelsen af den ubetingede Nødvendighed, som i det mindste Udvalgets Flertal anser for at være til Stede for at tilvejebringe et bedre Udbytte af Statsbanedriften og at tilvejebringe det gennem højere Takster. Denne Nødvendighed er ikke blot en Følge af de danske Statsfinansers almindelige Stilling — det er jo tidt nok udviklet for os i denne Vinter, hvor vanskelig den finansielle Stilling er — men den er dybere begrundet, forekommer det Flertallet, i selve Statsbanedriftens Væsen og Statsbanedriftens nuværende finansielle Resultat. Det er efter Flertallets Overbevisning til Skade for Statsbanedriftens normale og rigtige Udvikling, naar Tilstanden er saaledes som den øjeblikkelige, at Statsbanedriften føres igennem uden Overskud, eller i Virkeligheden, naar man gaar Sagen rigtig paa Klingen, med et egentlig effektivt Underskud. Det er til Skade for Statsbanedriften selv, fordi den øverste Ledelse af Statsbanedriften saa ikke har den tilstrækkelige Følelse af det nødvendige Ansvar for at skulle tilvejebringe ikke blot en tilfredsstillende Statsbanedrift, men ogsaa en, som i økonomisk Henseende er forsvarlig, og det er uheldigt og demoraliserende lige over for Befolkningen, naar Befolkningen derved ikke er fuldstændig klar over, at den ikke i det uendelige kan rejse Krav til Statsbanerne om hyppigere Toggang, bedre Forbindelser, forbedret Vognmateriel og Belysning af Vognene og i alle mulige andre Retninger, uden at Befolkningen selv maa betale for de Goder, den saaledes ønsker at opnaa.

Derfor er det Program, som er blevet hyppigt fremsat her i Tinget, som Jernbanekommissionen har gjort til sit, og som nu ogsaa Flertallet i Udvalget har gjort til sit, at Statsbanedriften skal være en Institution, som i det væsentlige bærer sig selv, det vil sige ikke blot paa den Maade, at der ikke er Underskud paa selve Driften, men saaledes, at der ogsaa ydes en rimelig Rente af de store Kapitaler, der ere nedlagte i Statsbanedriften. Derfor er dette et baade økonomisk og moralsk berettiget, ja, jeg synes nødvendigt Standpunkt, naar vi nu staa lige over for en Situation som den nuværende, hvor Statsbanedriften ikke giver et saadant Resultat, og vi skulle søge denne Opgave løst gennem en Rigsdagsbehandling, der ganske lader en stor Gruppe Betragtninger ligge, nemlig den, som sigter paa at tilvejebringe det bedre Udbytte af Statsbanedriften gennem Besparelser. Det have vi været klar over, at det vil være Fremtiden forbeholdt gennem den forhaabentlig det ny System forbeholdte forbedrede Ledelse af Statsbanedriften i den Retning, at man søger at tilvejebringe en større Sparsommelighed i Ledelsen af Driften. Her er kun Tale om den anden Side af Sagen, om Indtægtsbudgettet, om Taksterne. Og det har da været det overvejende Flertal i Udvalget klart, at saaledes som Forholdene have udviklet sig, som jeg ikke behøver nærmere at udvikle — det blev paavist tilstrækkelig ved 1ste Behandling og er yderligere understreget gennem Udvalgets Betænkning — saa synes det os klart, at dette Resultat desværre ikke opnaas uden gennem en Forhøjelse af Statsbanernes Takster. Saaledes stillede ogsaa Jernbanekommissionen sig for det overvejende Flertals Vedkommende. Hvor længe end nogle af dette Flertal, hvortil ogsaa jeg hørte, strittede imod at anerkende Nødvendigheden, og jeg erkender aabent, at det for mit Vedkommende først var efter lang Tids Betænkning, kom vi dog til det Resultat, at vi maatte gaa til at forhøje Taksterne.

Naar man nu er kommen til det Resultat, er Spørgsmaalet, ad hvilke Veje man skal naa dette forhøjede Udbytte gennem Taksterne. Jernbanekommissionens Standpunkt var dette, at man skulde opnaa det ved en lempelig Forhøjelse for alle de Præstationer, som Statsbanerne yde, idet man frygtede for, at hvis man lagde et overvættets Tryk paa en enkelt Side af Statsbanernes Ydelser, vilde det dels kunne virke forrykkende ind paa vort Erhvervs-